

Пірска Х. О.,
аспірант кафедри прикладної лінгвістики
Національного університету «Львівська політехніка»
E-mail: khrystyna.pirska@gmail.com

ФЛОРОМОРФНІ МЕТАФОРИЗАЦІЇ У СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКО-, ПОЛЬСЬКО- ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСАХ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено аналізу флороморфних метафор у художньому дискурсі ХХІ ст. на матеріалі української, польської та англійської мов у гендерному аспекті. У праці уточнено результати попередніх досліджень. Проведено частотний аналіз, проаналізовано основні цільові ділянки метафоричного змішування.

Ключові слова: гендер, метафора, метафоричне змішування, флороморфна метафора, метафорична модель.

Флороморфна метафоризація – це метафоризація, ділянкою-джерелом якої є концептосфера РОСЛИНА. Аналіз наукових праць показав, що дослідники рідко виокремлюють власне флороморфний напрям метафоризації. Так, наприклад, О. Білка відносить метафори, компонентами яких є терміни, належні до концептосфери РОСЛИНА, до біологічних метафор [1, с. 118]. А. П. Чудінов виокремлює метафору ПРИРОДИ, у якій джерельними ділянками метафоризації є концептосфери СВІТ ТВАРИН та СВІТ РОСЛИН [8]. Окрім цього, вчені застосовують різні терміни на позначення згаданого напрямку метафоризації, як-от: О. Ясіновська вживає термін *фітоморфна метафора* [9, с. 91–97], Л. М. Приблуда – *вегетативна метафора* [5, с. 243–247], І. Макар називає *метафори з компонентами-флоризмами* [4, с. 104] тощо.

Дж. Лакофф серед основних метафоричних принципів виокремлює ЛЮДИ – ЦЕ РОСЛИНИ [10]. М. О. Васильєва здійснила дослідження концепту «політика» на матеріалі англійського політичного дискурсу й запропонувала модель ПОЛІТИКА – ЦЕ РОСЛИННИЙ СВІТ [2, с. 5]. Т. М. Сукаленко у своїй дисертації пропонує модель ЖІНКА – РОСЛИНА [6, с. 4]. Н. В. Чендей, аналізуючи метафори стихій в англійській та українській мовах, виділяє такі метафоричні моделі: КОХАННЯ – РОСЛИНА, КОХАННЯ – ЗІВ'ЯЛІ КВІТИ [7, с. 15]. Я. В. Купіна, досліджуючи концепт «пам'ять» в сучасній українській мові, виокремлює модель ПАМ'ЯТЬ – РОСЛИНА [3, с. 15].

Ця стаття має на меті виявити і проаналізувати флороморфний принцип творення метафор, наявних у сучасному англійсько-, польсько- й українськомовному художніх дискурсах, представлених соціально-психологічними романами, а також дослідити вплив гендеру на процеси метафоризації.

Матеріалом дослідження послуговували такі тексти: А. Дністровий «Місто уповільненої дії», Брати Капранови «Щоденник моєї секретарки», І. Роздобудько «ЛСД. Ліцей слухняних дружин», Л. Дашвар «Мати Все», Л. Дашвар «На запах м'яса», Л. Дашвар «Рай. Центр», Л. Дашвар «Село не люди», М. Матіос «Солодка Даруся», С. Жадан «Ворошиловград», D. Masłowska «Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną», I. Matuszkiewicz «Dziewczyny do wynajęcia», J. L. Wiśniewski «S@motność w sieci», J. Żulczyk «Ślepnąc od świateł», K. Grochola «Nigdy w życiu», K. Michalak «Nadzieja», K. Michalak «Nie oddam dzieci», L. Halse Anderson «Wintergirls», L. Oliver «Before I Fall», N. Sparks «The Best of Me», N. Sparks «The Guardian».

Флороморфний напрям метафоризації є найменш представленим і, відповідно, найменш показовим серед інших у творах письменників.

Таблиця 1. Флороморфні метафори у творах

| АЖА | ВЧ (%) | АЧА | ВЧ (%) | АЖП | ВЧ (%) | АЧП | ВЧ (%) | АЖУ | ВЧ (%) | АЧУ | ВЧ (%) |
|------|--------|-----|--------|-----|--------|-----|--------|-----|--------|-----|--------|
| СА | 23,08 | JA | – | DM | 18,52 | JLW | 16,67 | IP | 21,21 | AD1 | 14,29 |
| LH3 | – | NS1 | 66,67 | IM | 48,15 | JP | – | LD2 | 9,09 | AD2 | 21,42 |
| LHA1 | 53,85 | NS2 | 11,11 | KG | 7,41 | JZ | 66,66 | LD3 | 12,12 | BK | 50,00 |

| | | | | | | | | | | | |
|----|-------|-----|-------|-----|-------|-----|-------|-----|-------|----|-------|
| LM | – | NS3 | 22,22 | KM1 | 11,11 | TPB | – | ЛД4 | 24,25 | СЖ | 14,29 |
| LO | 23,08 | – | – | KM2 | 11,11 | TPH | 16,67 | ММ | 21,21 | – | – |
| – | – | – | – | KM3 | 3,70 | – | – | ЛД1 | 12,12 | – | – |

Варто зауважити, що жінки частіше схильються до вербалізацій у термінах концептосфери «рослина», аніж чоловіки. У межах цього напряму найчастотнішими моделями метафоризації в «чоловічих» та «жіночих» текстах є: укр. ЛЮДИНА – ЦЕ РОСЛИНА та ЧАСТИНИ ТІЛА ЛЮДИНИ – ЦЕ РОСЛИНИ; пол. ЛЮДИНА – ЦЕ РОСЛИНА; англ. ЛЮДИНА – ЦЕ РОСЛИНА, ЧАСТИНИ ТІЛА ЛЮДИНИ – ЦЕ РОСЛИНИ.

За результатами, уміщеними в таблиці 2, доходимо висновку, що українськомовні письменники частіше метафорично вербалізують концептосфери «соціальні характеристики, стани, процеси, дії», аніж письменниці, проте у текстах авторок частіше метафоризовано фізіологічні стани, процеси, дії, частини тіла людини, аніж в авторів. У польських творах письменники та письменниці однаково приділяють увагу соціальній концептосфері, проте автори частіше, ніж авторки метафоризують такі цільові ділянки, як ФІЗІОЛОГІЧНІ / ПСИХІЧНІ / ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, СТАНИ, ПРОЦЕСИ, ДІЇ та АРТЕФАКТ. Натомість у текстах письменниць частіше, аніж у письменників, вербалізовано концептосферу «емоційні характеристики, стани, процеси, дії». В англомовних творах автори та авторки частіше метафоризують соціальні характеристики, стани, процеси та дії, однак чоловіки частіше, аніж жінки, вербалізують соціальну сферу у своїх текстах.

Таблиця 2. Цільові ділянки флороморфної метафоризації

| Концепт | АЧА ВЧ (%) | АЖА ВЧ (%) | АЧП ВЧ (%) | АЖП ВЧ (%) | АЧУ ВЧ (%) | АЖУ ВЧ (%) |
|---------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| АРТ | – | 23,08 | 16,67 | 3,70 | 14,29 | 3,03 |
| ЕМ | 14,29 | – | – | 14,81 | 7,14 | 12,12 |
| ІНТ | – | – | 16,67 | 7,41 | – | 6,06 |
| ЛЗВ | 28,57 | 7,69 | – | 7,41 | – | 3,03 |
| ПРИР | – | – | – | 3,70 | 7,14 | 6,06 |
| ПСИХ | – | 7,69 | 16,67 | 11,11 | 14,29 | 3,03 |
| СОЦ | 57,14 | 23,08 | 33,33 | 33,33 | 35,71 | 33,33 |
| ФДЛ | – | 15,38 | – | – | – | 9,09 |
| ФІЗ | – | 15,38 | 33,33 | 18,52 | 21,43 | 24,24 |
| ЧАС | – | 7,69 | – | – | – | – |

У текстах письменниць натрапляємо на поодинокі метафоризації зовнішнього вигляду артефакту в термінах концептосфери «рослина»: жін. укр. «домівки, як гарбузи на городі, у довільному порядку стирчать» (ЛД2), пол. «*parasole opatrzone informacją “Coca-Cola” są niczym biało-czerwone rośliny liściaste*» (DM), англ. «*tissues, which I left floating in the toilet bowl, little blooming flowers of pink*» (LO), натомість в українських чоловічих – вербалізації концепту «гроші», зокрема, якщо мова йде про незначні суми грошей: чол. укр. «*І хіба це сума для міністра? Так, насіння*» (БК).

У «жіночих» та «чоловічих» творах емоції концептуалізовано як рослини, а саме метафоризації здійснено в термінах життєвих циклів рослини, як-от: чол. укр. «*надіїрозквітнутию своєму серці*» (БК), пол. «*To, co było między nimi, wyrosło na gruncie fascynacji słowem i wyrażoną tekstem myślą*» (JLW), англ. «*Andrea's smile faded*» (NS2); жін. «*кохання не в'яне*» (ЛД1). Однак у текстах українських (поодинокі метафоризації) та польських авторок людину, що перебуває під впливом емоцій та емоційних станів, концептуалізовано як рослину: жін. укр. «*На підлозі під міцним Микишкою сходить гнівом Гоцик*» (ЛД3), пол. «*Cymbał, piaseczku, słyszałeś, co ta złamana stokrotka [Inka] nadawała?*» (ІМ).

Під час метафоризації концептосфери «інтелектуальні характеристики, стани, процеси, дії» в українських «жіночих» текстах людину концептуалізовано як рослину, а думки як частини рослини: жін. укр. «*Я струсонував головою так, щоб ці думки злетіли з мене, як листя з осіннього дерева*» (ІР), інтелектуальні процеси людини вербалізовано як життєві цикли рослини: жін. укр. «*вона має*

дозріти до якогось рішення. Її «дозрівання» тривало не менш ніж двадцять хвилин» (IP), у польських творах письменниць знаходимо вербалізації голови як рослини: жін. пол. «*To się w takówce nie mieści, żeby prawdziwy chłop nie potrafił ukroić chleba»* (IM), «*Widać ludziom po trzydziestce obowiązkowo odbija palma»* (IM).

У текстах українських авторів *негативні психічні стани людини* метафорично вербалізовано в термінах життєвих циклів рослини: чол. укр. «*зерносумніву потрапило до мого серця, і тепер лишалось чекати, коли воно визріє й почне плодоносити»* (СЖ), а також *душу* концептуалізовано як рослину: чол. укр. «*Мирослав дуже шанував таке мистецтво, ба навіть намагався прищепити любов до нього на дубових стовбурахдуш приятелів-бізнесменів»* (БК). Натомість в українських авторок виявлено вербалізації здійснені за моделлю ПОЗБУТИСЯ ВІД НЕГАТИВНИХ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ – ЦЕ ВИКОРИНИТИ РОСЛИНУ: жін. укр. «*підліткові комплекси не заважають, навпаки, жадають викорінення»* (ЛД1), у польськомовних «жіночих» творах натрапляємо на концептуалізації людини, що перебуває під впливом психічних станів та почуттів, у термінах концептосфери «рослина»: жін. пол. «*Wjechał do garażu, wyłączył silnik i... zdębiał»* (KM2). У польській та англійській мовах метафоризація уявлень, належних до концептосфери психічні стани та почуття, відбувається у термінах концептосфери Рослина: жін. пол. «*Aleksiej nie widział rumieńców wstydu, które wykwiły na jej policzkach»* (KM2), англ. «*The floor rustles under my chair and vines grow up between the polished oak planks. I do not want to talk about this»* (ЛНА1).

В українських текстах чоловіки частіше метафоризують уявлення, пов'язані з діловою сферою, натомість жінки – зі сферою міжособистісних стосунків, у термінах концептосфери «рослина». Наприклад: БІЗНЕС – ЦЕ ДЕРЕВО, ДІЛОВІ ПАРТНЕРИ – ЦЕ ГІЛКИ, ПРИБУТКИ, ЩО ОТРИМУЄ ПІДПРИЄМСТВО – ЦЕ ВРОЖАЙ, а ПОЗБУТИСЯ НЕВИГІДНИХ ДІЛОВИХ ПАРТНЕРІВ – ЦЕ ВІДРІЗАТИ ГІЛКУ: «*Я не маю часу чекати на те, щоб вироста прищеплена гілка. І навіть для того, щоб відрізати криву і безперспективну – наприклад, тих-таки гуманоїдів. Бо ж вони дають хоч і червивий, а все ж урожай. <...> Може, взяти садову пилу і відрізати цю червиву гілку? Гілку, яка глушить всі інші, що ростуть поруч <...> Тому й пилку треба вибрати найгострішу. І кращої кандидатури за Павлюк-пашу для виконання цієї функції у мене просто нема»* (БК).

У текстах авторок *людину* концептуалізовано як рослину під час метафоризації концептосфери «ставлення»: жін. укр. «*Добра ви жінка... І красива. Мов та квітка. — Тільки квітку цю все на гербарії хочуть засушити»* (ЛД4), пол. «*Jak ona (Inka) mogła, ta małpa, jędra, połamana stokrotka, ta... ta... – Raszpla – odpowiedział z ochotą. – Ta pierzona mimosa»* (IM), англ. «*I was the root of all evil, Cassie said. A negative influence»* (ЛНА1). Під час метафоризації сфери міжособистісних стосунків людину вербалізовано в термінах концепту «рослина»: жін. укр. «*ніхто в їхній хаті на двох не вмирав, храмувати — не храмували, бо храми не робили. Ото живуть собі, як два гриби-панчуки під буком, — потайки, неначе мохом і глицею вкриті»* (ММ), пол. «*Ona zawsze będzie potrzebować kogoś, na kim będzie mogła sięowinąć niczym bluszcz»* (KM3); чол. укр. «*не захоче більше зі мною зустрічатися <...> Чи варто мати справи з цією кімнатною рослиною, яку щодня не забувають підливати свіжою водичкою і витирати з її тендітних листочків пилуку, аби випадково не відчула весь тягар життя?»* (АД1). Автори концептуалізують людину як рослину під час метафоризації її соціальних характеристик: чол. пол. «*Jest osobą, która nie ma żadnego związku z czymkolwiek. Jest jak wypleniona roślina»* (JŻ), англ. «*he wanted an attorney who didn't have deep roots in this town»* (NS1). У текстах авторок натрапляємо на поодинокі метафоризації соціальних процесів в термінах життєвих циклів рослини: жін. укр. «*Ми... Два дурні листочки... Нявкнемо – а на нас гора листя! Засипле! До землі притисне. І будемо гнити, братику... Будемо гнити... – Мо', коріння пустимо. Проростемо, – зітхнув Ігор. – Не в нашому житті. Не в нашому. Це, як Бог дасть, нащадкам прорости дамо. А самі... Загниємо»* (ЛД4).

У творах письменниць під час метафоризації концептосфери «фізичні дії людини» людину концептуалізовано як рослину: жін. укр. «Проте, після такої «путівки в життя» я дійсно **покопився світами, мов перекотиполе**» (IP), англ. «*I plant my face in the pillow*» (LHA1).

У «чоловічих» та «жіночих» творах фізіологічні характеристики, процеси, стани, відчуття та частини тіла людини вербалізовано в термінах концептосфери «рослина»: жін. укр. «**Глянути збоку – кульбаба зів'яла, а не чоловік**» (JD4), пол. «*się czolgasz, pelzasz do usranej śmierci **niczym morska roślinność***» (DM), англ. «*I'm **wilting**, too, and my head is filling with rusty nails*» (LHA1); чол. укр. «**коли виїдемо, я тобі гланди через дупло повириваюю**» (AD1), пол. «*zaczynam **się głośno śmiać, a następnie wić z bólu, śmiać się i wić, śmiać się i wić na przemian***» (JZ), англ. «*He inspected them from beneath his **bushy eyebrows***» (NS1).

У межах флороморфного напрямку у творах письменників і письменниць натрапляємо на поодинокі метафоризації концептосфери «природні об'єкти, явища, речовини, стани, процеси»: жін. укр. «**Або зблисне золотими апельсиновими шкірками море**» (IP), пол. «*Wtedy przyszedł ten urlop, którego już nie miałam. **Poczułam woń gwiazd***» (KG); чол. укр. «**Сонце закочувалось десь по той бік траси, й сутінки розкривались у повітрі, мов соняшники**» (СЖ).

У таблиці 3 подано частотний розподіл метафор, проаналізованих за критерієм розгорнутості. Результати свідчать, що авторки частіше «розгортають» метафоричні образи у своїх текстах у межах згаданого напрямку метафоризації. Варто зазначити, що в проаналізованих польсько- та англійськомовних текстах авторів не знайдено розгорнутих флороморфних метафор.

Таблиця 3. Розгорнутість метафори в текстах у межах флороморфного напрямку

| Концепт | АЧА ВЧ (%) | АЖА ВЧ (%) | АЧП ВЧ (%) | АЖП ВЧ (%) | АЧУ ВЧ (%) | АЖУ ВЧ (%) |
|--------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| АРТ | – | – | – | 3,70 | – | – |
| ІНТ | – | – | – | – | – | 3,03 |
| ПРИР | – | – | – | – | – | 3,03 |
| ПСИХ | – | 7,69 | – | – | 7,14 | 3,03 |
| СОЦ | – | 7,69 | – | 3,70 | 14,28 | 12,12 |
| ФІЗ | – | – | – | – | – | 3,03 |
| Разом | – | 15,38 | – | 7,40 | 21,43 | 24,24 |

За уміщеними в таблиці 4 результатами доходимо висновку про те, що в українськомовних текстах автори частіше вживають дисфемізми як компоненти метафоричних висловів. Натомість у польсько- та англійськомовних творах письменників не знайдено таких вербалізацій. Авторки та автори застосовують дисфемізми для вербалізацій концептосфер «фізіологічні характеристики, стани, процеси, дії, частини тіла людини».

Таблиця 4. Частотний розподіл дисфемізмів у текстах

| Концепт | АЧА ВЧ (%) | АЖА ВЧ (%) | АЧП ВЧ (%) | АЖП ВЧ (%) | АЧУ ВЧ (%) | АЖУ ВЧ (%) |
|--------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| АРТ | – | – | – | – | 14,29 | – |
| ІНТ | – | – | – | 3,70 | – | – |
| ПСИХ | – | – | – | 3,70 | – | – |
| СОЦ | – | – | – | 3,70 | – | 3,03 |
| ФІЗ | – | 7,69 | – | 3,70 | 14,29 | – |
| Разом | – | 7,69 | – | 14,81 | 28,57 | 3,03 |

У таблицях 5–7 продемонстровано кількісний розподіл метафор, досліджених за критерієм узуальності. Результати свідчать, що в текстах авторок більше індивідуально-авторських метафор, порівняно з текстами авторів. У досліджених українськомовних текстах переважають узуальні та

індивідуально-авторські метафори, натомість у польсько- та англомовних творах письменників та письменниць переважно трапляються мертві метафори. Варто зазначити, що кількість індивідуально-авторських метафор, наявних у досліджених текстах авторів та авторок, свідчить про креативність того чи іншого автора.

Таблиця 5. Ступінь креативності метафоричних висловів в українськомовних художніх текстах

| Концепт | ВЧЧ (%) | | | ВЧЖ (%) | | |
|---------|-----------|-------|-------|-----------|-------|-------|
| | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на |
| АРТ | – | – | 14,29 | 3,03 | – | – |
| ЕМ | – | – | – | 6,06 | – | 6,06 |
| ІНТ | – | – | – | 6,6 | – | – |
| ЛЗВ | – | – | – | 3,03 | – | – |
| ПРИР | 7,14 | – | – | 6,06 | – | – |
| ПСИХ | 14,29 | – | – | 3,03 | – | – |
| СОЦ | 21,43 | – | 21,43 | 27,27 | – | 6,06 |
| ФДЛ | – | 7,14 | 14,29 | 6,06 | – | 3,03 |
| ФІЗ | – | – | – | 18,18 | 6,06 | – |
| Разом | 42,86 | 7,14 | 50,00 | 78,79 | 6,06 | 15,15 |

Таблиця 6. Ступінь креативності метафоричних висловів у польськомовних художніх текстах

| Концепт | ВЧЧ (%) | | | ВЧЖ (%) | | |
|---------|-----------|-------|-------|-----------|-------|-------|
| | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на |
| АРТ | – | – | – | 3,70 | – | – |
| ЕМ | – | 16,67 | – | 3,70 | 11,11 | – |
| ІНТ | – | – | – | 3,70 | 3,70 | – |
| ЛЗВ | – | 16,67 | – | – | 7,41 | – |
| ПРИР | – | – | – | 3,70 | – | – |
| ПСИХ | – | – | – | – | 11,11 | – |
| СОЦ | 16,67 | 16,67 | – | 18,52 | 11,11 | 3,70 |
| ФІЗ | – | 16,67 | 16,67 | 3,70 | 14,81 | – |
| Разом | 16,67 | 66,67 | 16,67 | 37,04 | 59,26 | 3,70 |

Таблиця 7. Ступінь креативності метафоричних висловів в англомовних художніх текстах

| Концепт | ВЧЧ (%) | | | ВЧЖ (%) | | |
|---------|-----------|--------|-------|-----------|-------|-------|
| | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на | Інд.-авт. | Мерт. | Уз-на |
| АРТ | – | – | – | 15,38 | 7,69 | – |
| ЕМ | – | 14,29 | – | – | – | – |
| ЛЗВ | – | 28,57 | – | 7,69 | – | – |
| ПСИХ | – | – | – | – | 7,69 | – |
| СОЦ | – | 57,14 | – | 15,38 | 7,69 | – |
| ФДЛ | – | – | – | – | 15,38 | – |
| ФІЗ | – | – | – | – | 15,38 | – |
| ЧАС | – | – | – | – | 7,69 | – |
| Разом | – | 100,00 | – | 38,46 | 61,54 | – |

Отже, як свідчать досліджені тексти, флороморфні метафоризації є нечастотним явищем. Із результатів аналізу випливає, що для письменників та письменниць значущими є різні цільові ділянки метафоризації. Спостережено незначні відмінності метафоричних моделей на вербальному рівні. Частотний аналіз метафоричних висловів за критеріями розгорнутості, узуальності та наявності дисфемізмів показав різні результати у творах письменників та письменниць. Зокрема, у текстах авторок виявлено більшу кількість розгорнутих метафор, порівняно з «чоловічими», а в англійсько- та польськомовних текстах авторів не знайдено розгорнутих метафоричних висловів. У досліджених

творах українськомовних письменників наявна більша кількість дисфемізмів, аніж у письменниць, проте польсько- та англійськомовним текстам письменників не притаманні такі вербалізації. Найбільшу кількість індивідуально-авторських метафор виявлено у творах українськомовних авторок. У трьох досліджених мовах письменниці частіше застосовують такі метафори у своїх текстах, порівняно з письменниками.

Перелік умовних скорочень

АД1 – А. Дністровий «Місто уповільненої дії»;
АЖА – англійськомовні авторки;
АЖП – польськомовні авторки;
АЖУ – українськомовні авторки;
АРТ – артефакт;
АЧА – англійськомовні автори;
АЧП – польськомовні автори;
АЧУ – українськомовні автори;
БК – Брати Капранови «Щоденник моєї секретарки»;
ВЧ% – відносна частотність у відсотках;
ЕМ – емоційні характеристики, стани, процеси, дії людини;
ІНТ – інтелектуальні характеристики, стани, процеси, дії людини;
ІР – І. Роздобудько «ЛСД. Лицей слухняних дружин»;
ЛД1 – Л. Дашвар «Мати Все»;
ЛД2 – Л. Дашвар «На запах м'яса»;
ЛД3 – Л. Дашвар «Рай. Центр»;
ЛД4 – Л. Дашвар «Село не люди»;
ЛЗВ – людина (зовнішній вигляд, фізичні характеристики);
ММ – М. Магіос «Солодка Даруся»;
ПРИР – природні об'єкти, явища, речовини, стани, процеси, локуси;
ПСИХ – психічні характеристики, стани, процеси людини;
СЖ – С. Жадан «Ворошиловград»;
СОЦ – соціальні характеристики, стани, процеси, дії людини;
ФДЛ – фізичні дії людини;
ФІЗ – фізіологічні стани, процеси, дії, частини тіла людини;
ЧАС – час;
DM – D. Masłowska «Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną»;
IM – I. Matuszkiewicz «Dziewczyny do wynajęcia»;
JLW – J. L. Wiśniewski «S@motność w sieci»;
JŻ – J. Żulczyk «Ślepnąc od świateł»;
KG – K. Grochola «Nigdy w życiu»;
KM2 – K. Michalak «Nadzieja»;
KM3 – K. Michalak «Nie oddam dzieci»;
LHA1 – L. Halse Anderson «Wintergirls»;
LO – L. Oliver «Before I Fall»;
NS1 – N. Sparks «The Best of Me»;
NS2 – N. Sparks «The Guardian».

Список використаної літератури

1. Білка О. Функції наукової метафори у біологічній галузі / О. Білка // Філологічні науки. – 2009. – Вип. 1. – С. 117–121 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fil_Nauk_2009_1_21
2. Васильєва М. О. Метафорична реалізація концепту ПОЛІТИКА в сучасному англійськомовному політичному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 – герм. мови / М. О. Васильєва . – Х., 2008. – 20 с.
3. Купіна Я. В. Вербалізація концепту «пам'ять» в українській літературній мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова / Я. В. Купіна. – Х., 2011. – 20 с.
4. Макар І. Метафоризація мовної картини світу Лонга / І. Макар // Іноземна філологія. – 2010. – Вип. 122. – С. 101–107.
5. Приблуда Л. Функціонування вегетативної метафори у постмодерністській прозі / Л. Приблуда // Українське мовознавство. – 2014. – Вип. 44/1. – С. 243–247.

6. Сукаленко Т. М. Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова / Т. М. Сукаленко. – К., 2009. – 20 с.

7. Чендей Н. В. Поетико-когнітивний потенціал метафор стихій в англійській та українській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство / Н. В. Чендей. – К., 2009. – 20 с.

8. Чудинов А. П. Россия в метафорическом зеркале: когнитивное исследование политической метафоры (1991–2000) / А. П. Чудинов // Екатеринбург : УрГПУ. – 2001 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.philology.ru/linguistics2/chudinov-01.htm#420>.

9. Ясіновська О. Фітоморфна метафора у структурі концепту заздрість у релігійному дискурсі отців церкви / О. Ясіновська // ScienceRise. – 2014. – № 5(1). – С. 91–97 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2014_5\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2014_5(1)_16)

10. Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor / G. Lakoff // Cambridge : Cambridge University Press. – 1992 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://comphacker.org/comp/eng1338/files/2014/02/A9R913D.pdf>.

Пирская К. А. Флороморфные концептуализации в современных англо-, польско- и украиноязычном дискурсах: гендерный аспект

Аннотация

Статья посвящена анализу флороморфных метафор в художественном дискурсе XXI века на материале украинского, польского и английского языков в гендерном аспекте. В работе уточнено результаты предыдущих исследований. Проведено частотный анализ, проанализированы основные сферы-мишени метафорического смешивания.

Ключевые слова: гендер, метафора, метафорическое смешивание, флороморфна метафора, метафорическая модель.

Pirska K. O. Floromorphic conceptualization in modern English, Polish and Ukrainian discourse: a gender perspective

Summary

There are many works in linguistics that pay attention to the research of metaphor or gender, but only a small number of them are dedicated to the study of metaphor in a gender aspect. Domestic researchers and representatives of the eastern linguistics, referring to this issue, put the emphasis on the cultural and symbolic gender nature, which leads to the emergence of gender metaphors. In other words, their attention is attracted by the transfer of physical and spiritual qualities and characteristics, united with the words denoting masculinity and femininity, on subjects, which are not directly related to the sex.

The aim of this paper is to analyze the gender peculiarities of metaphor in the modern literary discourse. In particular, our task is to identify and analyze metaphorical principles, structural-semantic models which are used by male and female writers in modern fiction discourse, presented by socio-psychological novels, as well as to conduct the contrastive analysis of metaphorization process in a gender aspect, to explore the influence of gender on the choice of tropes, and to identify the dominant metaphorical concepts presented in the works of modern writers. The object of the study are metaphors found in modern fiction discourse. The subject of the study is gender peculiarity of metaphorization processes.

Thus, floromorphic metaphors are not frequent in the analyzed texts. For female and male texts different target domains are significant. The main differences were discovered on verbal level. Quantitative analysis showed asymmetries in the examined texts of male and female works.

Key words: metaphor, gender, floromorphic metaphors, metaphorization processes.

УДК 811.111

Tikan Y. G., Kokoruz M. B.

THEORETICAL ASPECTS OF THE SOCIALIZATION OF LEXICAL INNOVATIONS

The object of the study is the integration process of the lexical innovation into the system of a language. Specifically, it investigates into the social peculiarities of such integration, including the aspects of culture in general and roles of its representatives in particular.

The main aim of the study lies in providing a comprehensive theoretical grounding for the stages of socialization lexical innovations are to undergo in order to fully integrate in the lexicon of the language. Though the example of the